

Vorwort der Redaktion

Mit der vorliegenden Nummer der „Wortfolge. Szyk Słów“ wollen wir auf ein Thema aufmerksam machen, das in der COVID-Ära von besonderer gesellschaftlicher Brisanz ist: der Be- und Eingrenzungen, die sich heutzutage wohl am deutlichsten im sozialen Rückzug, einer zwischenmenschlichen Entfremdung oder existenziellen Verunsicherung manifestieren und dabei selbstredend die gegenwärtige Literaturproduktion gleichermaßen wie die Sprachentwicklung beeinflussen. Die Aktualität solcher Fragestellung bedarf keiner ausschweifenden Enunziationen: Unter dem Signum des Zeitgeistes erfahren Grenzziehungspraktiken wieder einmal eine (erschreckende) Neubelebung. Die Literatur und die Sprache reagieren dabei seismographisch auf den Rhythmus der Zeitläufte, indem sie Begrenzungen registrieren, diese poetisch überhöhen oder auch transzendieren. Denn dem Gestus der Begrenzung wohnt ja auch eine implizite Abgrenzungsbewegung bzw. ein Transformations- und Befreiungspotenzial inne, das erstarrte Denkmuster zu irritieren und neue Interpretationsräume zu eröffnen vermag. Dieses Potenzial wusste die Literatur schon immer auszuschöpfen und (sprach-)kreativ umzusetzen.

Ausgewählte Beiträge dieser Nummer gehen auf die internationale Konferenz *Be-, Ein-, Abgrenzungen: literatur- und sprachwissenschaftliche Perspektiven* zurück, die am 29.–30.09.2021 an der Humanistischen Fakultät der Schlesischen Universität in Katowice (Polen) veranstaltet wurde, und an der sich Referierende aus Deutschland, Österreich, Tschechien, der Slowakei, Slowenien, Kroatien, Italien, Frankreich, Spanien und Polen beteiligt hatten. In insgesamt 35 Vorträgen gewährte man Einblicke in die Problematik der Tagung, wobei sich der Bogen der Ansätze von interdisziplinären und übergreifenden Darstellungen bis hin zu analytischen *case studies* spannte.

* * *

In dem geplanten (7/2023) Heft wollen wir uns wieder verstärkt mit Fragestellungen beschäftigen, die grenzorientierte literarische und sprachliche Phänomene anvisieren. Es interessieren uns nämlich Zustände, Emotionen, Ereignisse und allen voran Menschen, die sich **an der Grenze** (im territorialen, metaphorischen, geschlechtsspezifischen, existenziellen, sozialen Sinne) befinden; denkbar wären auch folgende Aspekte einer literatur- oder/und sprachwissenschaftlichen Reflexion: Geschlechter an der Grenze, Narrative des Grenzraumes, Sprachen an der Grenze, Alltäglichkeiten und Mentalitäten an der Grenze, ästhetische/sprachliche Räume und Landschaften an der Grenze, Figuren und Tropen/Rhetoriken und Diskurse an der Grenze. Alle Interessierten bitten wir um die Einreichung von druckfertigen Manuskripten bis zum 30.10.2022. Die siebte Nummer der „Wortfolge. Szyk Słów” wird dann voraussichtlich im Juni 2023 erscheinen, wobei einzelne Beiträge wie gewöhnlich nach dem Prinzip *Online Zuerst* veröffentlicht werden. Einzelheiten entnehmen Sie bitte unserer Homepage.

Wir wünschen Ihnen eine anregende Lektüre!

Nina Nowara-Matusik, hauptverantwortliche Redakteurin

 <https://orcid.org/0000-0002-7088-0395>

Od redakcji

W tym numerze „Wortfolge. Szyk Słów” pragniemy zwrócić uwagę na temat, który w dobie pandemii koronawirusa nabrzmiewa w wyjątkowy sposób: wszechobecne ograniczenia i limity, skutkujące w życiu społecznym nierzadko wycofaniem, alienacją czy wreszcie egzystencjalnym kryzysem, nie pozostają bez wpływu na aktualną twórczość literacką oraz przemiany, jakim podlega opisujący je język. Aktualność podjętego tematu nie wymaga jakichś szczególnych uzasadnień: duch czasów (*Zeitgeist*) sprawia bowiem, że odżywają praktyki wytyczania granic i to w sposób nierzadko budzący grozę. Współczesna literatura oraz znaki językowe reagują niczym seismograf na rytm czasów, rejestrując ograniczenia, poetycko je transponując, a nawet transcendując. Gest ograniczenia, wyznaczający niejednokrotnie linię demarkacyjną, zawiera bowiem potencjał transformacji i wyzwolenia, rozszczelniający utarte schematy myślenia i otwierający nowe przestrzenie interpretacji. Artyści słowa zawsze potrafili twórczo wykorzystywać tego rodzaju potencjał.

Wybrane artykuły tego numeru są pokłosiem międzynarodowej konferencji *Be-, Ein-, Abgrenzungen: literatur- und sprachwissenschaftliche Perspektiven*, która odbyła się w dniach 29–30 września 2021 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach (Polska) i w której wzięły udział prelegentki oraz prelegenci z Niemiec, Austrii, Czech, Słowacji, Słowenii, Chorwacji, Włoch, Francji, Hiszpanii i Polski. Podczas konferencji wygłoszono 35 referatów – zarówno o charakterze interdyscyplinarnym i przeglądowym, jak i analitycznym, wpisujących się w paradygmat studium przypadku.

* * *

W planowanym na przyszły rok numerze (7/2023) chcemy ponownie skupić się na zagadnieniach dotyczących zjawisk literackich i językowych związanych z problematyką granicy. Interesują nas stany, emocje, wydarzenia, a przede wszystkim **ludzie na granicy** (w sensie terytorialnym, metaforycznym, genderowym, egzystencjalnym, społecznym); przedmiotem naukowych dociekań mogłyby stać się także następujące aspekty refleksji o charakterze literaturoznawczym i/lub językoznawczym: płęć na granicy, narracje o przestrzeni granicznej, języki na granicy, codzienność i mentalność na granicy, estetyczne/językowe przestrzenie i krajobrazy na granicy, figury i tropy/retoryka i dyskursy na granicy. Prosimy wszystkich zainteresowanych o nadsyłanie propozycji artykułów do 30 października 2022 roku. Publikacja siódmego numeru „Wortfolge. Szyk Słów” planowana jest na czerwiec 2023 roku, a poszczególne artykuły będą ukazywać się jak zwykle na zasadzie *online first*. Szczegółowe informacje na temat naszych planów oraz bieżące ogłoszenia można znaleźć na naszej stronie internetowej.

Życzymy Państwu inspirującej lektury!

Nina Nowara-Matusik, redaktorka naczelna

 <https://orcid.org/0000-0002-7088-0395>